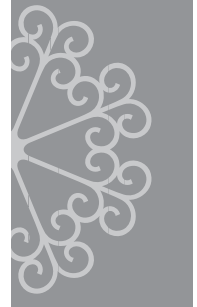

בית מדרש

344
בשבילי הפרשה

פרשת תזריע תשע"ט

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD	7:15
Brooklyn, NY	7:06
Chicago, IL	7:00
Johannesburg, S. Africa	5:43
Lakewood/Deal, NJ	7:06
London, UK	7:24
Los Angeles, CA	6:58
Manchester, UK	7:32
Monsey, NY	7:07
Montreal, Quebec	7:09
Toronto, Ontario	7:30
Yerushalayim	6:25
Zurich, Switzerland	7:42

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

תזריע מילה בשבת

קיי"ל בנולד בליל שבת בהשמ"ש דאין מלין עד יום א'. ורק בנולד כשואו ודאי לילה בשבת אז מלין בשבת. והנה ע' סד"ט קצ"ד ל"ו שהביא מ"ח א"ם בתוך גוף האשה כבר הוי יצא ראשו. (ו"מ לחומרא דא"א למול בשבת אם כבר לפני שבת יצא ראשו בתוך גופה). וע' פ"ת רס"ב ו' ורס"ח'.

והביא מהרא"ה (השואו ר' אברהם הלוי בעמ"ח גינת ורדים, ונדפס כעת בשו"ת גינת ורדים החדש בסוף י"ד בקונ' מלחמת מצוה) דס"ל דהוי לידה.

וע"ש דגם גינת ורדים מודה לענין נחלה, דהטעם לענין מילה משום שהוקש לטומאת לידה דס"ל דמבואר בנדה מ"ב כבר בפנים הוי לידה, משא"כ בנחלה ושאר דברים.

(ובסד"ט נקט דכוונתו רק לענין נחלה הוא דמודה דכתב יכיר אבל בכור לכהן הוי בכור ביציאת ראשו בתוך הגוף לפי מהרא"ה. וכבר תמה עליו בחשב האפוד ח"ב ק"נ דאין זה טעם מהרא"ה אלא דשאני מילה דהוקש לטומאת לידה, (וכע"ז תמה בברכת כהן פ' לך סוס"י ז').

וע"ע קנה בשם ח"ב צ"ד באריכות. וע"ש תשובת ר' משה אריה דמסתפק בכונת מגדל עוז, וע"ש עוד בשם הגרש"ז דמודה לעיקר ההלכה, אלא שכתב דרק אחר בין השיניים חשיב פרוזדור ולכן המנהג להקל כי משם עד שיצא מהגוף לגמרי אין מאריך הזמן, אבל אה"נ בנתברר שכן יש להחמיר. ובדברי סד"ט ע' אוצר יד החיים במה דכתיב ותלד רחל ותקש בלדתה, והול"ל איפא, אלא כי ותלד לבית החיצון, (וכלפי האם חשיב כבר לידה), וזה עשה ותקש בלדתה. וכע"ז פ' שם בפ' כי תצא וילדו לו בנים האהובה והשנואה, (וכלפי האם חשיב כבר לידה), ומ"מ והיה הבן הבכור לשניאה, וע"ז כתיב יכיר, וע' סד"ט הנ"ל דלענין בכורה מודה כיון דכתיב יכיר. (ולפי חשב האפוד בלא"ה מודה מהרא"ה דלכל דבר חוץ מטומאת לידה ומילה אין תולה על פרוזדור, וא"צ מדכתיב יכיר, אכן א"כ קשה לקרוא לו וילדו לו, אא"כ נימא כוונתו דעכ"פ כלפי המעשה לידה חשיב כבר מעשה לידה אז).

ויש לדון לענין ניתוח קיסרי, (ו"מ למילה), וע' הלק"ט ל"א, דמסברא לא הוי לידה עד שיצא מהרחם, אבל להלכה כתב דאינו כן אלא מזמן שחתכו. ואולי כי אז הוי כמונח בקופסה, ושאינו מלידה רגילה.

וע' חולין ס"ט ע"ב ביצא דרך הדופן שליש ואח"כ ב' שליש דרך הרחם, ומשמע דעד שיוצא מהדופן לא הוי כלידה, ואולי כלפי ב' שליש דרך הרחם צריך דוקא שכבר יצא דרך הדופן, ולא עיינית. וע' צ"פ פ"א ממילה הט"ו דס"ל דהא דדי במקצת ראשו הוא רק דרך הרחם משא"כ דרך הדופן, וצ"י לחולין הנ"ל.

הערות ותגובות בלשה"ק או באנגלית יתקבלו ברוצן במייל
bishvileihalacha@themir.org

חטו, ושופת את הסיר ומבשל את הבהמה ואוכל, וישראל רואים ולא טועמים.

אמר להם הקדוש ברוך הוא, אתם זינקתם את בני בבשר שהייתם אוכלים ולא הייתם נותנים להם, אף אני אעשה לבני שישחטו את הצאן שאתם משתחווים להן והם אוכלים ואתם נמסים.

הרי שאפילו על אותו הצער שגרמו ליש ראל, כשראו את המצרי אוכל לנגד עיניהם והם אינם יכולים לטעום כלל, שילם להם הקב"ה מידה כנגד מידה כשראו את ישראל שוחטים את הטלאים, האלילים שלהם. כי כך היא דרכו של הקדוש ברוך הוא לעשות כל דבר בשלמות בכל פרטיה ודקדוקיה.

משכו וקחו לכם צאן למשפחותיכם ושחטו הפסח (יב,כא)

ביאר מרן המשגיח הגה"צ רבי יודן זקאל לוינשטיין זצוק"ל: הצור תמים פעלו. כל מעשיו של הקב"ה הם בשל לימות. הבורא יתברך העניש את המצרים על כל פרט ופרט ולא חסר שום דבר.

אחד הטעמים שמביא המדרש למצות קרבן פסח במצרים היא, לפי שהמצריים היו משעבדים את ישראל, והיה איש מצרי הולך במדבר ותופס איל או צבי ושר

דברי רבותינו

הוא היה מקבל לידיו ערימת שטרות של עשר לירות ומחלק אותם לאברכים.

פעם שאל אותו מרן ראש הישיבה הגה"ח רבי אליעזר יהודה זצ"ל, איך זה שאתה סופר את השטרות במהירות כה רבה, ואילו את תפילתך אתה מתפלל לאט כמונה מעות?

מרן רה"י הגרא"י פינקל זצוק"ל לא המתין לתשובתו וענה בעצמו: בתפילה לכל מילה ומילה יש משמעות אחרת, לכן אתה מונה את מילותיה אחת אחת. אך לעומת זאת, שטרות הכסף כולם הם מאותו סוג, ומכאן המהירות.

כמונה מעות

מרן ראש הישיבה הגאון רבי נתן צבי פינקל זצוק"ל היה מספר על תפ"י לתו של מרן ראש הישיבה הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצוק"ל, שהיתה במתינות ונעימות כמונה מעות.

הוסיף מרן רה"י הגרנ"צ וסיפר כי שמע מהגאון רבי יוסף שטרן זצ"ל, ר"מ בישיבת תורה אור, שבשעתו הוא היה הממונה על חלוקת המילונות החדשיות של האברכים בישיבת מיר. מידי ראש חודש

דברי הימים

THIS SUNDAY

החגגת תורה INTERNATIONAL EVENING OF THE MIR

4:00-5:00 PM
PRE-EVENT SHURIM
4:00 עד 5:00
100 מנומרים

5:00 PM
DINNER PROGRAM
התכנית הערבית

5:30 PM
REJOICE WITH OUR ARBEM
5:30 עד 6:00

SPECIAL GIFT
המתנת מיוחדת
עבור כל המשתתפים

WELCOMING

MR. & MRS. JUDAH SLOVIC
GUEST OF HONOR

MR. & MRS. HARRY & ROSELYN BENTON CONROTH
HONORARY HOSPITALITY TRUSTEES

MR. & MRS. HARRY & ROSELYN BENTON CONROTH
HONORARY HOSPITALITY TRUSTEES

MR. & MRS. HARRY & ROSELYN BENTON CONROTH
HONORARY HOSPITALITY TRUSTEES

MR. & MRS. HARRY & ROSELYN BENTON CONROTH
HONORARY HOSPITALITY TRUSTEES

MR. & MRS. HARRY & ROSELYN BENTON CONROTH
HONORARY HOSPITALITY TRUSTEES

WELCOMING COMMITTEE: RABBI HIRSH WEISS, RABBI YISROEL WEISS, RABBI YISROEL WEISS, RABBI YISROEL WEISS

RECEPTION: RABBI HIRSH WEISS, RABBI YISROEL WEISS, RABBI YISROEL WEISS, RABBI YISROEL WEISS

ANNUAL CELEBRATION DINNER
APRIL 7
BELL WORKS - 74 MIDDLETOWN ROAD
HOLMDEL, NEW JERSEY

FOR LAST MINUTE RESERVATIONS CALL 718.972.0500 EMAIL DINNER@THEMIR.ORG

יושב בדד – חשוב כמת

חטאו בעונש מיתה, ואילו איוב ששתק נענש על חטאו בעונש ייסורין. חטאו של בלעם היה חמור הרבה יותר, ולכן נענש בעונש החמור ביותר – עונש מיתה. אולם חטאו של איוב היה קל יותר, ולכן לא נלקחה ממנו מתנת החיים, ונענש בעונש ייסורין הקל יותר.

מצורע אינו נחשב כמת

מחמת ייסורי הצרעת

ומעתה נמצא, שאין לבאר שמצורע נחשב כמת מחמת גודל ייסוריו, שהרי התבאר שאדרבה עונש ייסורים קל יותר מעונש מיתה. הדברים נכונים לגבי כל ייסורים, ולגבי מצורע במיוחד. שכן מצינו להדיא שאמר דוד המלך, כשהודה לקב"ה ואמר (תהלים קיח, יח): "יסור יסרני י-ה ולמות לא נתנני", ופירש רש"י (שם): "יסור יסרני - על מעשה בת שבע בייסורין, כגון 'ואת הכבשה ישלם ארבעתים' (שמואל ב' יב, ו), ששה חדשים נצטרע דוד". והיינו כפי שמצינו בגמרא (סנהדרין קז, א): "ששה חדשים נצטרע דוד וכו', דכתיב (תהלים נא, ט): 'תחטאני באזוב', ופירש רש"י: "תחטאני באזוב - מכלל שהיה צריך טהרת אזוב כמצורע". ועל זה אמר דוד המלך, שאף על פי שנתייסר בייסורי הצרעת, מכל מקום מודה הוא על כי "למות לא נתנני" – שהקב"ה לא הביא עליו עונש מיתה אלא השאירו בחיים, ומוכח שייסורי צרעת אינם נחשבים כמיתה.

אם כן, עלינו לבאר מדוע מצורע חשוב כמת.

בדד ישב – נחשב כמת

ביאר בזה מרן ראש הישיבה הגר"ח זצ"ל (שם, מאמר 'בדד ישב'), שמצורע חשוב כמת מפני שגזרה עליו תורה (ויקרא יג, מו): "בדד ישב". כיון שהמצורע חייב לחיות בבדידות, חיינו אינם חיים והרי הוא חשוב כמת.

לכשנתבונן נמצא, שענין זה משותף לכל אותם "ארבעה חשובים כמת". הנה ידועה הקושיה על המבואר בדברי הגמרא בנדרים (שם) שרק ארבעה אלו, וביניהם סומא, חשובים

ולכן עונשו חמור ביותר.

אין ערוך למתנת החיים

והוכיח זאת מדברי הגמרא בסוטה (יא, א): "א"ר חייא בר אבא א"ר סימאי, שלושה היו באותה עצה, בלעם ואיוב ויתרו, בלעם שיעץ נהרג, איוב ששתק נידון בייסורין, יתרו שברח זכו מבני בניו שישבו בלשכת הגזית". ולכאורה יש להבין, הלא לבלעם שיעץ "כל הבן היילוד היאורה תשליכהו" בודאי ראוי להענש בעונש חמור יותר מאיוב שרק שתק ולא מחה, ומדוע בלעם נענש במיתה ואילו איוב נענש בעונש ייסורין. והלא ייסורים קשים יותר ממיתה, כפי שמצינו בגמרא (כתובות לג, ב) גבי חנניא מישאל ועזריה, שכל מה שהצליחו לעמוד בנסיון ולא להשתחוות לצלם הוא משום שקיבלו עונש מיתה, אולם אילו היו נענשים בייסורין לא היו יכולים להם והיו משתחוין לצלם, הרי שעונש הייסורין חמור יותר מעונש המיתה.

בהכרח נלמד מכאן, שחיים בעולם הזה הם מתנת חיים! כל רגע בחיים הוא יקר עד מאוד! ואילו אדם היה יודע להרגיש את אושר החיים, ולהעריך את גודל אוצר זה הנמצא תחת ידיו כל חייו היו נראים אחרת לגמרי. אפילו על חיים כאלו, המלווים בייסורין ומכאובים, כבר אמר הכתוב (איכה ג, לט): "מה יתאונן האדם חי", ופירש רש"י (קידושין פ, ב): "מה יתאונן אדם חי - למה יתאונן אדם חי, למה יתרעם אדם על הקורות הבאות עליו אחר כל החסד שאני עושה עמו שנתתי לו חיים ולא הבאתי עליו מיתה", כיון שזכה אדם לקבל את מתנת החיים, ראוי שישמח בזכות גדולה זו עד שלא ירגיש בייסורים.

אמנם יתכן שלאדם עצמו יהיה קשה להתמודד עם עונש הייסורין יותר מעונש המיתה, ולכן אמרו בחנניא מישאל ועזריה שאילו היו נענשים בייסורין היו משתחוין לצלם, אך מכל מקום עונש המיתה והניתוק מן החיים גדול במהותו מן הייסורין.

על פי זה מבואר היטב מדוע נענש בלעם על

"כל ימי אשר הנגע בו יטמא טמא הוא בדד ישב מחוץ למחנה מושבו" (ויקרא יג, מו).

שנינו במשנה (כלים פ"א, מ"ד): "למעלה מן הזב, זבה, שהיא מטמאה את בועלה. למעלה מן הזבה, מצורע, שהוא מטמא בביאה". מבואר, שטומאת מצורע חמורה מאוד, עד שמצורע הבא אל הבית מטמא את כל אשר בבית. וכפי שפירש הרע"ב (שם): "דמצורע כשבא אל הבית טמא כל מה שבבית ואף על פי שלא נגע, דכתיב 'מחוץ למחנה מושבו' מלמד שמושבו טמא". לא זו בלבד, אלא שכתב רש"י (במדבר יב, יב): "כמת - המצורע חשוב כמת, מה מת מטמא בביאה אף מצורע מטמא בביאה", ומבואר, שמחמת שטומאת המצורע חמורה בדין זה כטומאת מת, הריהו נחשב כמת.

ארבעה חשובים כמת

והנה איתא בגמרא (נדרים סד, ב): "ארבעה חשובים כמת, עני, ומצורע, וסומא, ומי שאין לו בניו", ומשמע שמלבד שמצורע דומה למת בדיני טומאתו, הוא נכלל בין אותם ארבעת האנשים, בעלי 'צד השוה' המדמה אותם למת. ויש להבין מהו הדמיון בין ארבעת אלו החשובים כמת. ובפשטות, אנשים אלו הם בעלי ייסורין גדולים מאוד בגוף או בנפש, עד שמחמת סבלם הגדול חייהם אינם חיים והם נחשבים למתים. אף מצורע שסובל ייסורי גוף מחולי הצרעת, חיינו אינם חיים ונחשב כמת.

אמנם אין זה נכון, לא משום ייסוריהם הגדולים נדמו ארבעת אלו למתים, כי גם על בעל הייסורים הגדול ביותר אי אפשר לומר שהוא 'חשוב כמת', שהרי חי הוא! וכבר ייסד לן מרן ראש הישיבה הגר"ח שמואלביץ זצ"ל (שיחות מוסר, מאמר 'אושר החיים') שעונש ייסורים ואף אלו הקשים ביותר, עדיף לעין ערוך על עונש המיתה. מפני שכל עוד אדם נמצא בין החיים, יש לו את זכות 'מעלת החיים' ואף אם חיינו מלאים בייסורים, אך אדם הנענש בעונש מיתה, מופסד הוא שאין לו את מעלת החיים,

באשר הוא מושרש בנפשו של האב. וכן לאיך אין אדם המסוגל לקבל כה הרבה מזולתו כפי שבו נהנה מאביו. לכן אדם שאין לו בנים, שאינו יכול לקיים את המידה הזו הטבועה בנפשו, ולכן הוא נחשב כמת.

בוא וראה עד היכן מגיעה מידת הנתינה של אב ואם, הנה מצינו (מלכים א' ג, טז- כח) בשלמה המלך שבאו לפניו שתי נשים למשפט, שתיהן ילדו ומת הולד של אחת מהן, ושתייהן תבעו זו את זו על הולד החי, "זאת אומרת זה בני החי ובני המת, וזאת אומרת לא כי בן המת ובני החי". ולכאורה יפלא על אשה מרשעת זו שרצתה לחבוק בתינוק שאינו שלה, הלא לא היה לה בכך כל ספק שהוא אינו פרי בטנה, ומדוע עמדה על דעתה לטעון שהוא שלה. אמנם אשה זו ידעה שאם יגדל ילד זה בחיקה, יסבור לתומו שהיא אמו יולדתו ויאות לקבל ממנה את טובותיה וחסדיה, ובכך תבוא על סיפוקה תאוות הנתינה הפועמת בקרבה - ככל אם המגדלת את ילדה הפעוט.

- כה גדול הוא הצורך המושרש באב ובאם לתת ולהעניק, עד שהיה כדאי לאשה זו לגרום עוול מחריד לחבירתה, ובלבד שמידת הנתינה שלה תבוא לידי סיפוקה - כפי שכל אם מיטיבה עם בנה. מכאן נבין שאדם שאינו יכול להביא לפועל צורך זה בנתינה, חייו אינם חיים. ולכן מי שאין לו בנים נחשב כמת.

ומעתה יש לומר שזו גם הסיבה שעני נחשב כמת. אף שרבות צרותיו ובודאי טרדות פרנסתו מעיקות עליו ביותר, מכל מקום עיקר הטעם שנחשב כמת הוא מפני שאין ביכולתו להעניק לזולתו מאומה, לתמוך ולעזור לאחרים, אלא הוא טרוד מבוקר ועד ערב בהבאת טרף לבני ביתו. הרגשה זו של אדם שאינו יכול לתת כלום לאחרים, קשה אף מהעניות עצמה, ומפני כך הוא נחשב כמת.

העולה מן הדברים שכל ארבעת האנשים החשובים כמת - עני, מצורע, סומא, ומי שאין לו בנים, ענין אחד להם, שאינם יכולים לחיות עם אנשים אחרים, לחבור אליהם, ולעזור להם, ולכן חיהם אינם חיים, ונחשבים כמת.

העין בלבד הרגיש משה את צערם וסבלם של אחיו. כיון ש'נתן עיניו', הגיעו הדברים אל ליבו והשתתף בצערם. לעומת זאת אדם שאינו יכול לראות, אינו יכול להרגיש את הזולת. כפי שמצינו ביעקב אבינו כשרצה לברך את מנשה ואפרים, שנאמר בו (בראשית מח, י'): "ועיני ישראל כבדו מזוקן לא יוכל לראות ויגש אתם אליו וישק להם ויחבק להם", וביאר הספורנו (שם) שיעקב אבינו "לא יכול לראות - היטב כדי שתחול עליהם ברכתו בראותו אותם". "וישק להם ויחבק להם - כדי שתדבק נפשו בהם ותחול עליהם ברכתו". אם היה יעקב אבינו יכול לראות את מנשה ואפרים, היתה נוצרת ביניהם קירבת נפש בראייתם, והיתה חלה עליהם ברכתו. אך כיון שכבדו עיני ישראל מזוקן ולא יכל לראותם היטב, הוצרך לחבקם ולנשקם בכדי לעורר את פנימיותו על מנת שנפשו תדבק בנפשם והברכה תחול עליהם.

על פי זה יש לבאר את דברי הקב"ה למשה (שמות ד, יד): "וראך ושמוח בלבך", מעיד הכתוב שמה שקרה לבסוף, שנדבקו נפשותיהם של אהרן ומשה באהבה בעת שנפגשו, כפי שנאמר (שם, כז): "וילך ויפגשהו בהר האלוהים וישק לו", התעורר בליבו של אהרן עוד קודם לכן. כבר כשראה אהרן את משה רבינו מרחוק, נתמלא ליבו של אהרן בשמחה, על ידי כוח הראיה.

ומעתה מבואר היטב הטעם שסומא נחשב כמת, וחרש לא. שכן החרש אמנם ניזוק כל כולו, אך עדיין חי הוא כחלק מסביבתו. אך הסומא שאינו יכול לקשור קשרי רעות עם סובביו, ונותר בודד לנפשו, , חייו אינם חיים, ונחשב כמת.

אדם שאינו יכול לפעול במידת הנתינה שבו - חייו אינם חיים

על פי דברים אלו, מבואר גם הטעם שאדם שאין לו בנים חשוב כמת. שהרי לכאורה יכול אדם לתמוה, הלא אדם שאין לו בנים הוא חף מכל דאגות, עול הפרנסה אינו מטרידו כל כך, והוא אינו סובל מ'צער גידול בנים', מדוע אם כן הוא חשוב כמת. אמנם פשוט שאין זה כך, כל אדם מטבע ברייתו רוצה להעניק לאחרים, וגדול מכל הוא הרצון של אב להעניק לבנו,

כמת, אולם חרש - שלא הוזכר, אינו חשוב כמת. שהרי איתא בגמרא (ב"ק פה, ב): "סימא את עינו, נותן לו דמי עינו, וביאר הרשב"א (שם): "סימא את עינו - ודוקא בשסימא שתי עיניו אבל כשסימא באחת מעיניו ראוי הוא לכל מלאכות". "חרשו נותן לו דמי כולו - כלומר שאין ראוי לכלום וכמת הוא חשוב". הרי לן שסומא בשתי עיניו אינו נחשב כמת, ולכן אם סימא את עינו משלם את דמי עינו בלבד, אולם חרש נחשב כמת, ולכן אם חירשו משלם את דמי כולו ולא רק את דמי אוזניו. נראה אם כן, שאדרבה, חרש חמור יותר מסומא, והוא הנחשב כמת.

אך הביאור בזה, שכשבאים לדון בדיני נזיקין, הנידון הוא החיסרון וההפסד שנגרם לניזק ביחס לעצמו, ובה חשיבות האוזן גדולה מחשיבות העין. כפי שביאר רבינו יונה בשערי תשובה (שער ב, יב): "אמר שלמה עליו השלום (משלי טו, ל) 'מאור עינים ישמח לב שמועה טובה תדשן עצם' וגו', זה פשר הדבר וכו', העין אבר נכבד מאד, כי יראו בה את המאורות המשמחים את הלב, ונכבדה ממנו האוזן, כי ישמעו בה שמועה טובה המדשנת את העצם שאין בו ההרגשה ולא ידושן במאור עינים בלתי בתענוג יתר, וכן אמרו זכרונם לברכה כי האזן נכבדת משאר האברים, שאם סימא את עינו נותן לו דמי עינו, חרשו נותן לו דמי כולו". כלומר, חשיבות האוזן מהעין היא מפני שהשפעתה ניכרת על הגוף כולו, לעומת העין שהנאת הראיה אינה משפיעה על כל הגוף.

כך כתב גם רבינו בחיי (שמות ד, יא): "חוש השמע שהוא למעלה לחוש הראות וכו', כי מלבד שירחיב את הלב וישמח אותו, עוד ידשן את עצמותיו, הנה כי רבה התועלת המגיעת לאדם מן האוזן יותר מן העין".

אמנם כל זה ביחס לתועלת שמקבל האדם לעצמו, אך אם נדון מה מועיל יותר לאדם ביחסו לזולתו, העין חשובה יותר מהאוזן! כוח הראיה הוא המאפשר לאדם להרגיש את השני, ולהתקשר עם הזולת. כך מצינו בלשון הפסוק (שמות ב, יא): "ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלותם". פירש רש"י: "וירא בסבלותם - נתן עינו ולבו להיות מיצר עליהם". בראיית

Time for Autonomy

Harav Hagaon Shmuel Wolman Shlita

This Shabbos we read Parashas Hachodesh, the last of the four *parashiyos* that begin with Parashas Shekalim ushering in Purim and conclude with Parashas Hachodesh, which heralds the arrival of Chodesh Nissan and Pesach. The *mefarshim* explain the reason we read each of these *parashiyos*, and I would like to discuss why Chazal instituted the reading of Parashas Hachodesh.

The *Mishnah Berurah*, citing the *Levush*, explains that the Parashas Hachodesh serves as a form of *kiddush hachodesh* for Chodesh Nissan, when the mitzvah of *kiddush hachodesh* began: כדי לקדש חודש ניסן דכתיב: ראש חדשים בתורה החודש הזה לכם. Rashi in *Maseches Megillah* explains, however, that Parashas Hachodesh – which also contains a discussion of the halachos of Pesach – is read as an introduction to the upcoming Yom Tov of Pesach. It appears, then, that there is a fundamental *machlokes* regarding the focus of Parashas Hachodesh: Are we merely focusing on the opening line of Parashas Hachodesh that discusses *kiddush hachodesh* of Nissan, in the *passuk* of הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם, or are we primarily concerned with the many *pesukim* that follow regarding the halachos of Korban Pesach and the Yom Tov of Pesach?

In addition, both of these explanations for why we read Parashas Hachodesh seem perplexing. If, as Rashi says, the focus of Parashas Hachodesh is the *pesukim* about Pesach, then why is it called Parashas Hachodesh and not Parashas Pesach? And if, as the *Levush* says, the purpose of Parashas Hachodesh is to be *mekadesh* Chodesh Nissan, then why do we continue reading the following *pesukim* that are all about Pesach? Is it simply a technicality, in order to complete the whole *parashah*?

Furthermore, why did Chazal deem it important to read Parashas Hachodesh in order to be *mekadesh* Chodesh Nissan? The Torah mandates a yearly celebration of Pesach and Yetzias Mitzrayim, but why do we need to celebrate the mitzvah of *kiddush hachodesh* every Nissan?

Independence Month

The fact that the mitzvah of *kiddush hachodesh* was inaugurated in Nissan and given together with all the halachos of Pesach seems to indicate that there is a strong and profound link between these two mitzvos.

The opening Rashi in Parashas Bereishis states that *kiddush hachodesh*

was the first mitzvah given to all of Klal Yisrael: אמר רבי יצחק לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל. What is so fundamental about this mitzvah that Hakadosh Baruch Hu deemed it worthy of being the first mitzvah given to Klal Yisrael, even before Mattan Torah, as a prelude to Yetzias Mitzrayim? Furthermore, in the mitzvah of *kiddush hachodesh* the Torah emphasizes that this mitzvah is for Klal Yisrael – הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם – which seems to connote that we actually received something through this mitzvah. What did we get?

In addition, the Ohr Hachaim notes that there is an apparent redundancy in the *passuk*: הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם ראש חֹדְשֵׁים ראשון הוא לָכֶם לְחֹדְשֵׁי הַשָּׁנָה. If this *passuk* is informing us that Nissan is the first month, why does it have to say ראש חֹדְשֵׁים הַזֶּה לָכֶם and then restate that by saying ראשון הוא לָכֶם לְחֹדְשֵׁי הַשָּׁנָה?

The Sforno offers a key insight into the correlation between *kiddush hachodesh* and the freedom we achieved through Yetzias Mitzrayim. He explains that in the mitzvah of *kiddush hachodesh* we were given dominion over time itself: we received the right to govern the months and decide when they begin and end. This, explains the Sforno, is the difference between an *eved* and a *ben chorin*. An *eved* works very hard, but many a *ben chorin* works just as hard. The quintessential difference between the two is that the *eved* has no control over his time; he is totally bound to the authority and whims of his master, who decides how he should spend his time. A *ben chorin* can choose to work very hard, but he still has control over his time and can use it as he wishes.

The mitzvah of *kiddush hachodesh* was a huge transition for Klal Yisrael, as it represented their graduation from *avadim* to *bonei chorin* whose time is their own: הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם. Nissan was the first month in which we experienced this independence and were granted the *bechirah* to focus our time and efforts on *avodas Hashem*. That is the significance of Chodesh Nissan being הַשָּׁנָה לָכֶם לְחֹדְשֵׁי הַשָּׁנָה – it's the first month in which we had that *bechirah*. Accordingly, we can understand why *kiddush hachodesh* was the first mitzvah given to Klal Yisrael, as it is the seminal prerequisite to being an *eved Hashem* who is independent and capable of being *mekabel ol mitzvos* at Har Sinai.

It is also very appropriate that Chodesh Nissan, the month of Yetzias

Mitzrayim, was chosen to inaugurate this mitzvah, which reflects the transformation of Klal Yisrael from *avadim* into *bnei chorin* and *avdei Hashem*.

Of Birth and Rebirth

With this in mind, we can now appreciate the fundamental connection between the *kiddush hachodesh* and Pesach. Pesach is the Yom Tov that celebrates the birth of Klal Yisrael, which happened when they were able to break out of the physical and spiritual shackles of Mitzrayim and gain control of their time, achieve autonomy over their decision making, and have a mind of their own. This *cheirus* was manifested in the Korban Pesach, in which Klal Yisrael were instructed to take the deity of the Mitzriyim and slaughter it publicly. This was the pinnacle of freedom and independent thinking, and marked the beginning of Yetzias Mitzrayim.

The juxtaposition of the mitzvah of *kiddush hachodesh* of Nissan and the Yom Tov of Pesach is not merely a chronological coincidence, but rather a reflection of the process of Yetzias Mitzrayim. Nissan is a month of birth and rebirth, as we know that the world was created in Nissan and that Klal Yisrael were redeemed in Nissan and reborn as *bnei chorin* who were capable of becoming *avdei Hashem*. This process of redemption began with Korban Pesach and eventually climaxed with Yetzias Mitzrayim at the height of Chodesh Nissan, the fifteenth of the month.

Incidentally, this explains why the author of the Haggadah entertains the possibility that we should start commemorating Yetzias Mitzrayim already on Rosh Chodesh Nissan; the mitzvah of *kiddush hachodesh* conferred freedom upon the Yidden and marked the beginning of the process of redemption.

We can now understand that, according to the Levush, the reason Chazal instituted the reading of Parashas Hachodesh was not simply in order to be *mekadesh* the month of Nissan, but rather to celebrate the granting of autonomy that it represented, which was the introduction to the freedom we gained through Yetzias Mitzrayim. That is the significance of Parashas Hachodesh, and it therefore makes sense to read the *passuk* of *kiddush hachodesh* as an introduction to, and along with, the larger discussion of Pesach, because together, they symbolize the entire *avodah* of Chodesh Nissan.

Similarly, even though Rashi holds that the purpose of Parashas Hachodesh is to discuss the upcoming Yom Tov of Pesach, we still refer to it as Parashas Hachodesh because the mitzvah of *kiddush hachodesh* is the foundation for introducing the Yom Tov of *cheirus* and Yetzias Mitzrayim.

Constant Rejuvenation

The Sfas Emes reveals to us an even more profound transformation that Klal Yisrael experienced when they were given the mitzvah of *kiddush hachodesh*. The nations of the world follow the solar calendar, which follows the yearly cycle of the sun, whereas Klal Yisrael follows the lunar calendar, which follows the monthly cycle of the moon. The Sfas Emes notes that the sun is static: *וְאֵין כָּל הַדָּשׁ תַּחַת הַשָּׁמַשׁ*, whereas the moon is in a constant state of flux and rejuvenation. This idea is reflected in the word *chodesh*, month, which connotes the continual *hischadshus* of the moon. In contrast, the word *shanah*, year, is derived from the root of *shinun*, repetition – the opposite of *hischadshus*.

The Midrash, on the *passuk* of *הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֵם*, describes how Klal Yisrael are mired in transgressions due to their *yetzer hara*, but nevertheless do *teshuvah*. The Sfas Emes explains that this is a reference to the power of *hischadshus* that was given to Klal Yisrael with the mitzvah of *הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֵם*: we were granted the ability bounce back and renew ourselves, like the moon. The key to this *hischadshus*, continues the Sfas Emes, is *dveikus* to the Eibishter, who deliberately created the world in a fashion of *מחדש* *יום תמיד* and wants us to constantly seek *hischadshus* in our *avodas Hashem* and to grow in our *ruchniyus*. To do that, we must fight the force of habit, which causes us to become complacent and assume that there is no need for or possibility of *hischadshus*.

The chassidisheh *sefarim* explain that a deeper reason why we dance during *kiddush levanah*, as we seek to internalize the idea of *kiddush hachodesh* and the moon's *middah* of *hischadshus*, is that we are trying to elevate ourselves from *hergel*, habit. The word *hergel* is related to the word *regel*, foot, and as we dance, we lift our feet off the ground to symbolize our desire to achieve *hischadshus* rather than be mired in *hergel*. That's also why we wish one another *shalom Aleichem*, signifying that we are *briyos chadashos* who will be renewed like the moon.

Although we know that we have the power to renew ourselves, the *yetzer hara* often convinces us that we are a lost cause: we have drifted so far from Torah and mitzvos and done so many *aveiros* that we no longer stand a chance of *hischadshus*.

This is a grave error. The Torah taught this lesson of *hischadshus*, conveyed through the mitzvah of *kiddush hachodesh*, at a point when Klal Yisrael was in a state of *וְאֵת עָרֹם וְעִרְיָה* – which, Rashi explains, means that they were bare of mitzvos. They had no redeeming quality, not an iota of *kedushah* to boast of – and at that point the Eibishter came and told them: *הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֵם* – you are in control of your time, you can change, you can be a *יום תמיד*, like the *middah* of the moon.

The Torah tells us: *זְכוֹר אֶת הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יִצְאֶתֶם מִמִּצְרָיִם מִבֵּית עֲבָדִים...* and we can explain that in all generations we must constantly remember the incredible gift of *koach hachiddush* that we received during Yetzias Mitzrayim, a gift that was introduced through *kiddush hachodesh* of Chodesh Nissan and that enabled us to free ourselves from Mitzrayim and become independent *bnei chorin*. This transformation occurred *בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב*, in the spring, the season of new growth that symbolizes *hischadshus*.

We are all, *baruch Hashem*, very busy with so many things, but we must remember that the difference between an *eved l'avadim* and a *ben chorin* is not how hard we are working, but whether we are in control of our time. Is it *הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֵם*? Are we making good decisions in how we budget our time, or are we enslaved, *chas v'shalom*, to the Western belief that time is money?

This is the message of Parashas Hachodesh and the beginning of the *avodah* of the Chodesh Nissan, the month of *geulah*. May we all be *zocheh* to internalize this *koach* of *hischadshus* that Parashas Hachodesh conveys, so that in any area in which we might feel that we have drifted, we can grasp the *middah* of the moon and build ourselves up during this time of *הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֵם*.

A gutten Shabbos and a gutten chodesh Nissan.